

Sny Józefa

Wypełnione proroctwa

„(...) Oto idzie ów mistrz od snów! Nuże, chodźmy i zabijmy go (...)” – 1 Moj. 37:19, 20.

Jakub nie robił tajemnicy z tego, że kochał Józefa bardziej niż którekolwiek ze swoich dzieci. Pierworodny syn zrodzony z ukochanej Racheli był jego przysłowiowym „oczkiem w głowie”. Ponieważ jego uczucia wobec Józefa były tak oczywiste, nie było niczym zaskakującym, że pozostali synowie byli zazdrośni. Przypadki takie jak donoszenie ojcu o tym, co ludzie mówią o jego pozostałych synach podczas gdy wypasali oni trzodę, tylko pogorszyły sytuację (1 Moj. 37:2).

Zazdrość ta urosła do granic ich wytrzymałości:

„(...) Nie umieli się zdobyć na dobre słowo dla niego” (1 Moj. 37:4).

John Gill napisał:

„Nie tylko nienawidzili go w duchu, ale nie mogli ukryć swojej nienawiści i wyrażali ją słowami; nie mówili do niego inaczej niż w złości”^[1].

Według Jamiesona, Fausseta i Browna,

„bracia Józefa nie pozdrawiali go zwyczajowymi słowami kierowanymi do bliskich i przyjaciół: 'Pokój z Tobą'. Zwrot ten jest uważany za święty obowiązek, a wstrzymanie się od niego jest oznaką niewątpliwej niechęci lub skrywanej wrogości”^[2].

Słowo „dobre” w wersecie 1 Moj. 37:4 pochodzi od hebrajskiego słowa shalom, które po dziś dzień używane jest jako przyjacielskie pozdrowienie.

Dwa sny Józefa

Będąc w wieku siedemnastu lat, Józef miał dwa sny, które miały zmienić bieg historii i być przyczynkiem do utworzenia się nowego narodu. Pierwszy sen został opisany w jednym wersecie:

„Oto wiązaliśmy snopy na polu; wtem snop mój podniósł się i stanął, a wasze snopy otoczyły go i pokłoniły się mojemu snopowi” (1 Moj. 37:7).

Po tym jak Józef opowiedział sen braciom,

„(...) jeszcze bardziej znenawidzili go (...)” (1 Moj. 37:8).

Drugi sen Józefa również został opisany w jednym wersecie:

„(...) Miałem znowu sen: oto słońce, księżyc i jedenaście gwiazd kłaniało mi się” (1 Moj. 37:9).

Józef opowiedział ten sen nie tylko braciom, ale i ojcu. Mimo że w opisie tych zdarzeń nie ma dowodu na to, jakoby Józef opowiedział swoje sny braciom kierowany pychą, ale opisanie drugiego snu przełało czarę goryczy i wkrótce bracia

„(...) zmówili się, że go zabiją” (1 Moj. 37:18).

Czasami, kiedy jedno z dzieci jest faworyzowane, inne są urażone. Faworyzowane dziecko nie musi jednak zdawać sobie sprawę, że jest szczególnie traktowane przez rodzica.

Prawdopodobnie tak właśnie było w przypadku Józefa. Opowiadał swoje sny rodzinie w sposób, który nie sugerował arogancji z jego strony. Józef wydawał się być naiwnym młodzieńcem, który po prostu dzielił się przeżyciami z rodziną. Nie jest nawet oczywiste, czy Józef rozumiał te sny. Bracia natomiast rozumieli je doskonale.

W kwestii okoliczności spisku braci przeciwko Józefowi, jeden komentarz wyraża następujący pogląd:

„Pers Achmet w swym dziele 'Oneirocriticon' omawiającym starożytne perskie i greckie sposoby interpretacji snów wspomina: 'Jeżeli komuś się śni, że rozkazuje wszystkim gwiazdom, [oznacza to], że będzie władał nad wszystkimi ludami”^[3].

John Gill zgadza się z tą wykładnią w swym komentarzu.

Oczywiście, w tamtym czasie Izrael nie istniał. Mimo że prawo Boże nie zostało jeszcze przekazane, istniało kilka bogobojnych osób, jak Jakub. Środowisko pogańskie w którym żył Jakub miało wpływ na jego rodzinę, więc być może bracia Józefa znali to perskie wierzenie, które mogło ostatecznie wpłynąć na decyzję o wyborze czasu zamachu.

Profesor Nahum Sarna (Rabin ze stopniem naukowym doktora) patrzy na to zagadnienie z innej perspektywy:

„Izrael podzielał pogańską wiarę jakoby sny stanowiły środek duchowej komunikacji, jakkolwiek nigdy nie rozwinął (jak Egipt, czy Mezopotamia) praktyki fachowego interpretowania czy opracowywania senników”[\[4\]](#).

Pierwsza wizja zanotowana w Starym Testamencie została opisana w 1 Moj. 15:1. Jest to rozmowa Boga z Abramem. Pierwszy sen opisany został w 1 Moj. 20:3 i jest to rozmowa Boga z Abimelechem. W śnie Jakuba o drabinie (1 Moj. 28:12,13), Bóg przemówił do niego słowami, które później powtórzył w 1 Moj. 31:11. Przykłady rozmów Boga z ludźmi, w szczególności swoimi sługami, mogą pomóc zrozumieć stanowisko Profesora Sarny w tym temacie. Można łatwo zauważyć, że jeżeli pogańscy sąsiedzi Hebrajczyków poznali wagę snów i ich ówczesny charakter rozumiany jako środek duchowego przekazu, mogli z całą pewnością stosować się do wyinterpretowanej przez siebie treści. Sny Józefa miały miejsce około 1715 p.n.e. Początki Lidii i Frygii, miast leżących w Azji Mniejszej, będących pierwszymi ośrodkami Imperium Perskiego, według niektórych chronologów datowane są na lata 1750 p.n.e. Początki państwowości greckiej datowane są nawet jeszcze wcześniej. Scenariusze przedstawione przez Profesora Busha i Profesora Sarna są zatem co najmniej chronologicznie poprawne.

Bez względu na preferencje interpretacji, wydaje się prawdopodobne, że wymiana poglądów na temat snów pomiędzy sąsiadującymi kulturami miała miejsce, a złożość braci Józefa mogła zostać podsycona perskim wierzeniem w sny o panującym nad gwiazdami i wszystkimi ludźmi. Z pewnością braciom nie podobała się perspektywa, że Józef mógłby kiedyś nad nimi panować.

Dwóch Mesjaszy i dwa sny

„Badając rabinistyczne poglądy na temat Mesjasza, można odkryć coś bardzo ciekawego. Wielu rabinów w czasach starożytnych mówiło o dwóch Mesjaszach; jednym był Syn Dawida, a drugim Syn Józefa. Mimo że w wielu zapisach rabinistycznych cierpienia Mesjasza przypisywane są Mesjaszowi Dawidowemu, to jednak często można znaleźć stwierdzenia, że cierpi drugi Mesjasz, nazywany Synem Józefa albo Synem Efraima, nato-

miast Mesjasz Dawidowy jest Mesjaszem zwycięskim. Rabini borykali się z portretami biblijnymi cierpiącego Mesjasza”[\[5\]](#).

Przypis do stwierdzenia „Syn Efraima” głosi:

„Większość opinii klasycznych komentatorów zdaje skłaniać się ku pogładowi, że Mesjasz syn Józefa będzie pochodził z plemienia Efraima. Istnieją jednak przeciwnie stwierdzenia, lub głoszące wyższość Efraima nad Manassesem”.

„W tradycji rabinistycznej istnieje koncepcja 'Mashiach ben Yoseph' [Mesjasz, syn Józefa], który będzie POTOMKIEM JÓZEFA. 'Mashiach ben Yoseph' przedstawia również działania potomków Józefa w Ostatnich Dniach oraz czasach prowadzących do tych ostatnich dni. W tradycji żydowskiej będzie dwóch Mesjaszy: 'Mashiach ben Yoseph' i 'Mashiach ben David' [Mesjasz, syn Dawida]”[\[6\]](#).

Wypowiedzi te są bardzo ciekawe, ponieważ wielu Chrześcijan postrzega Józefa jako typ na Chrystusa. Ponieważ Żydzi nie przyjęli Jezusa z Nazaretu jako swojego Mesjasza, musieli zrobić coś ze starotestamentalnymi prorocत्वami dotyczącymi Mesjasza jako podbijającego króla (patrz Izaj. 11:1-5). Według Rabina Ariego Kahna:

„Któregoś dnia będzie dwóch Mesjaszy – Mesjasz Syn Józefa, który przygotowuje drogę dla Mesjasza Syna Dawida, potomka Judy. Według tradycji, Mesjasz Syn Józefa zjednoczy cały Izrael w oczekiwaniu na przybycie Mesjasza Syna Dawida, ale w trakcie swej pracy poniesie śmierć [Sukka 52a], w ofierze za swój lud”[\[7\]](#).

Zważywszy na różne biblijne opisy Mesjasza, nietrudno zrozumieć dlaczego starożytni rabini rozwinęli takie poglądy. Sny Józefa, pomimo powierzchownego podobieństwa, w rzeczywistości różnią się znacznie od siebie. W pierwszym śnie snopy kłaniały się jednemu ze snopów. Wskazuje to na pokorę snopów wobec jednego z nich. W drugim śnie natomiast, słońce, księżyc i jednaste gwiazdy kłaniały się człowiekowi – Józefowi. Wskazuje to, że człowiek jest przywódcą wszystkiego dookoła.

Oto kluczowe zdanie z wypowiedzi Rabina Kahna:

„Mesjasz Syn Józefa, który przygotowuje drogę dla Mesjasza Syna Dawida, potomka Judy.” Jest to przekonujące stwierdzenie biorąc pod uwagę sam obraz. Józef wiele wycierpiał zanim objął władzę i mimo że był jednostką, mógł przedstawiać dwóch ludzi w dwóch snach. Przywódcy w czasach Jezusa nie rozpoznali Jana Chrzcici-

ciela, jako tego, który przygotowywał drogę dla Mesjasza, mimo że dokładnie to robił. W trakcie swej pracy poniósł śmierć. Dlaczego nie było oczywiste, że Jan przygotował drogę dla Jezusa? Czy tradycyjna rabinistyczna teoria o dwóch Mesjaszach zaślepiła Żydów tak, że nie rozpoznali pracy Jana na rzecz prawdziwego Mesjasza? Gdyby przywódcy w Izraelu kierowali się teorią o dwóch Mesjaszach, prawdopodobnie poszukiwaliby kogoś z rodu Efraima lub Manassesza. Jan Chrzciciel był Lewitą. Skoro zatem Jan nie był Mesjaszem (synem Józefa), Jezus nie mógł być Mesjaszem (synem Dawida), mimo że pochodził z rodu Judy. Mimo że te pytania i odpowiedzi są tylko hipotetyczne, być może pomogą zrozumieć dlaczego, znając wszystkie proroctwa wskazujące na Jezusa jako Mesjasza, Żydzi go odrzucili.

Chrześcijanie są przekonani o tym, że był jeden Mesjasz, syn Dawida, który najpierw przybył do Izraela, gdzie cierpiał i umarł. Powracając w drugim przyjsciu przyjmuje rolę podbijającego króla. Podczas pierwszego przyjscia pokonał śmierć, a nie Rzymian, co zostanie oznajmione światu we właściwym czasie. Wiadomo również, że sny Józefa spełniły się w odniesieniu do jego braci i ojca. Pokłonili się Józefowi w Egipcie. Potomstwo Jakuba rozrosło się w naród Izraelski. W czasach Jezusa, przywódcy Izraela nie poznali Jezusa i nie pokłonili się mu jako swojemu Mesjaszowi, ale ostatecznie rozpoznają go jako swojego Mesjasza i w pełni się mu poddają.

Sny Józefa mogą przedstawiać dwa etapy życia Jezusa po chrzcie. Pierwszy sen przedstawia Jezusa jako głowę kościoła. Snopy braci oddawały hołd, albo też kłaniały się snopom Józefa. Były to najprawdopodobniej snopy pszenicy, której było pod dostatkiem w Kanaan (1 Moj. 30:14). Naśladowcy Jezusa porównani są do pszenicy w Ewangelii Mateusza 13:24-30. Czy Jezus może być jednak przedstawiony jako snop pszenicy?

Jezus jest naszą głową, Panem i Mistrzem; oddajemy mu hołd. Był on niegdyś splecionym z ducha Synem Bożym, podobnie jak i poświęceni są dziś synami Bożymi. W tym rozumieniu wszyscy jesteśmy pszenicą, a on naszym starszym bratem. Mimo że nie najstarszy z braci, Józef był bardzo szanowany przez swojego ojca, podobnie jak Jezus wysoce szanowany jest przez Ojca. Pierwszy ze snów dotyczył zatem wyłącznie braci. Jest to proroctwo, które ma swoje wypełnienie w Wieku Ewangelii, kiedy braterstwo oddaje hołd zmartwychwstałemu Panu i starszemu bratu.

Kiedy Jezus w pełni ustanowi swoje królestwo wraz ze swoją Oblubienicą, zebranych Kościołem, wykorzysta swoją moc i władzę, daną mu przez Boga po zmartwychwstaniu (Mat. 28:18), do wzbudzenia ludzi i pokierowania całym światem. Jakże trafnie przedstawia to drugi sen Józefa:

„Jak księżyc symbolizował PRAWO, słońce symbolizuje ŚWIATŁO EWANGELII” (Reprints, str. 499). Każdy kto kiedykolwiek żył pozna prawdziwą ewangelię (światło, słońce) w czasie panowania Pośrednika. Izrael, któremu dane było prawo (księżyc), będzie pod władaniem długo oczekiwanego Mesjasza. Jedenaście gwiazd może równie dobrze przedstawiać światło pochodzące od synów Jakuba. Kościół widzi to światło teraz poprzez typy i cienie; później świat zobaczy je wyraźnie w królestwie. W śnie pojawiło się tylko jedenaście gwiazd, ponieważ kłaniały się dwunastemu synowi, Józefowi. Pod koniec panowania Pośrednika, wszystkie plemiona izraelskie wraz z całym światem, pokłonią się i oddadzą hołd Mesjaszowi.

Jakże wspaniałe jest to, że Bóg przemówił do Kościoła, a ostatecznie przemówi do całego świata, poprzez sny młodzieńca, który żył prawie cztery tysiące lat temu. Chwała Panu!

Christiansen David

[1] John Gill. Expositor, On Line Bible Millennial Edition 1.31

[2] Jamieson, Fausset, Brown. Commentary, On Line Bible Millennial Edition 1.31

[3] Notes, Critical and Practical on the Book Of Genesis, George Bush, profesor Hebraistyki i Literatury Orientalnej, New York City University, 14th ed., 1857, publikacja przez J. D. Bedford & Co.

[4] Sny, Interpretując sny Józefa, Profesor Nahum Sarna, Spuścizna Żydowska, magazyn internetowy: www.jhom.com/topics/dreams/joseph.html

[5] Teoria Dwóch Mesjaszy, Pastor Fred Klett, Ś 1997, CHAIM-A Zreformowane duszpasterstwo dla Żydów, <http://www.chaim.org/2messiah.thm>

[6] Moshiah Ben Joseph, Yair Davidiy, brak danych na temat praw autorskich

[7] Piękno Józefa, Rabin Ari Kahn, Ś 1995-2007 Aish Ha Totah, str. 7 i 1